

De manipulator

Het meest voorkomende type manipulator is sympathiek en charmant, in ieder geval op het eerste oog. Je wordt erdoor betoverd, nog voor je het in de gaten hebt. Als het een zij is geldt dat nog sterker. Innemendheid en aantrekkelijkheid zijn als balsem voor de ziel, ze maken je geneigd je geheel en al te voegen naar andermans intenties. Daar maakt de boosdoener handig gebruik van. Hij lacht je toe, betreft je in het gesprek, bevestigt je en erkent je voor je inbreng, tot het punt dat hij voelt dat je in zijn spoor zit. Dan stuurt hij je in zijn eigen richting, met een opmerking die je niet wilt betwisten, of een vraag die je niet wilt ontwijken.

Hij zegt bijvoorbeeld: 'De hoogste staat van bewustzijn is waardigheid zonder bemoeizucht.' Je voelt je hoofd ja-knikken, al voor je er over hebt nagedacht. Het klinkt immers diepzinnig uit zijn mond. Of hij vraagt: 'Is er niet ook een heel ander gezichtspunt denkbaar? Dat je helemaal geen teamleider nodig hebt?' Daar had niemand nog aan gedacht. De onverwachte invalshoek geeft hem een lengte voorsprong. Dan slaat hij toe: 'Waar gaat het hier eigenlijk over, denk je? Wat is de kern van de zaak?' Nu komt de aap uit de mouw. Het beeld dat jij hebt van de kern van de zaak is niet alleen onduidelijk, het is ook bedrieglijk, het stoelt op een illusie, op vals bewustzijn. Dus nodigt hij je met zachte drang uit die illusie te vervangen voor de waarheid. Zijn waarheid,

natuurlijk. En passant neem je de noodzakelijke inzichten in, als ondersteunend medicijn.

Dat de taal van verwondering rijker is dan die van nuttigheid. Of dat de oorzaken van het probleem niet buiten jezelf liggen, maar juist in jezelf. En jij bent hem dankbaar dat hij je tot inkeer heeft gebracht. Nu pas zie je hoe de vork werkelijk in de steel zit.

Daarna volgt de rest van zijn bijbel. Waar aandacht is zijn regels overbodig. Zienswijzen zijn geen zijswijzen. Enzovoort. Het zijn de geloofsartikelen van het enige ware geloof.

Het andere type manipulator is juist niet sympathiek, maar klagerig en ongelukkig. Deze persoon voelt zich miskend, onnodig op de proef gesteld, niet bij machte mee te komen. 'Ik snap niet wat je bedoelt. En waarom zou ik een ander gezichtspunt onderzoeken?' Zodra je ingaat op het probleem, heeft hij je waar hij je wil hebben. Nu heeft hij namelijk zelf de

aandacht, *hij* stuurt het gesprek, *hij* bepaalt wanneer het probleem is opgelost. Maar hij is een rupsje-nooit-genoeg. Nooit zul je voldoen aan zijn eisen, hindermacht is ook macht.

Aanpak: alertheid, ruimte houden. Wie de werkelijkheid naar zijn hand wil zetten doet dat met de magie van taal.